

WWW.UNI...
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

Брой 11. у Сомбору 15. Мая 1866. Год. VIII.

Школски Лист излази месечно дваред : сваког 15. и последнѣг , а Пријатељ србске младежи излази као додатак школскога Листа едаред на месец.

Цена е за оба Листа 4 ф. а за сам додатак 1 ф. 20 и. на год.

О учительским зборовима.

II.

Окружни учительски зборови држе се већ код свию суседних народа, и код свию других вероисповести у нашем царству, само ми едни писмо досада таквих зборова имали; ер да би се ови е ползом обдржавати могли, нужно е било найпре упознати све наше учитель са садашњим устройством народне школе и с начином учения и предаваня. Тога ради држани су учительски састанци године 1857 у В. Кикинди у Новом Саду и у Сомбору, а године 1864 у Будиму и у Мухачу где е Гл. школски саветник Др. Ђ. Натшевић сакупљним учителяма и свештеницима нов разумни начин обучавања толковао и препоручивао, да се по овом у народной школи радити има; тога ради држани су и практични учительски течабви у Сомбору, у Карловци, Пакрацу и Темишвару године 1858, 1859 и 1860. на коиша е могао сваки србски учитель из Войводине србске присутствовати и где е прилику имао упознати се са целисходним исправкама у предаваню школском, пак по томе радню свою удесити; напоследку из Упутства, из Школског Листа и из других помоћних књига могао се за ово осам година сваки учитель доволно е прописаним начином предаваня упознати, а осмогодишњом радњом у народной школи у толико извештити, да сад већ слободно и ми приступити можемо к' држаню учительских збо-

рова, у којима нећемо имати нужде предавања о методу слушања, него у којима ћемо се друг с' другом договорати о нашим школским пословима, и где ћемо и ми кадри бити едан другоме показати како у школи радимо, и с доказима уверити другове своје о користи и ваљности тог рада нашег.

Главни посао окружних учитељских зборована је предаванј за углед, кое може бити на ова три начина :

1. Учитель, у којој се школи збор држи, са својим ученицима предузме из ког ученог предмета едну лекцију, за коју се ваљно приправио, и из кое је сву радњу и ход предавања пре тога писмено изложио. Ову лекцију предаје он јавно пред лицем целога збора, показујући наочигледно начин и поступак, кога се он у својој школи при предавању таквих предмета придржава.

2. Учитель местне школе израђује пред збором сав посао едног школског дана, или држи као неки испит из свега што је те године у својој школи предавао.

3. Поедини члан збора (учитељ или катихет), по обштем саизволену друштва, или по наредби у пређашњем збору донешеној, држи предаванј за углед са ученицима местне школе, на у том предавању показује своја искуства и успехе целога збору. Најболј је да се у пређашњем збору обштим договором одреде лекције, кое сваки учитељ или катихет има израдити, и за предаванј ваљно приправити се, пак после нека едан од њих предаванј за углед држи.

У сва три случая пошто се предавања сврше, и деца се из школе одпусте, приступа се к' правом разговарању о предавању мало час држаноме, кое бива овако :

Учитель, кои је предаванј за углед држао, укратко изложи начела, коих се у том послу свом придржавао, саобшти изворе, којима се користио, и начин којим је то искуство у својој школи задобио и како се уверио о успеху и о користи таквога поступања по децу и по науку. Остали чланови пажљиво прате његов говор, и пошто га сврши чине сходне примедбе, казую своја мишња и искуства о том предмету; питају њега и едан другога о поединостима у таквој радњи, те тако по довољном претресану и разматрању прима се и одобрава оно, што је у предавању том добро и изврствено, а братински се исправља, што је неупутно, недостаточно, и погрешно. Што збор единодушно прими и усвоји,

то е сваки члан збора у кругу свое радњи морално обвезан покушавати. Сваки учитель и катихет има потом тако у својој школи радити; управитељ е обвезан њи у том поштравати упућивати и освешћивати, а старатељ има мо- трити, дал' се то обоје доиста извршуе. Сваки од њи ваљало би потом да бележи, што у својој школи тако радећи приме- тно и искусно буде, пак да о томе идућем збору устмено или писмено извешће поднесе.

Други главни посао учительскога збора е устмено рас- прављањ педагогичних питања особито оних, кои се тичу јав- ног обучавања и воспитавања у народној школи, и школске дисциплине. Овамо припада разговор о начину обучавања и о поступку при предавању сваког поединог ученог предмета, посматрањ постобних школских и помоћних књига, приметбе о недостатцима и манама што се у овима находе, с' предлозима за целисходно попуњенј, поправљањ и дотериванј ових по- децу и по учитель преважних књига. Овде е отворено про- страно полј, на коме може сваки члан збора свое мисли, свое приметбе, своя искуства на видик износити и ради общег споразумљена за благо напредка школског с' садруговима се договарати. У оваковом разговору и саветовању нема места никакво хвалисанј ни охоло разметањ са своим знањм, нити се сме употребљавати тон обучавања и надмоћна умног, него се има ствар у пријатељском и искреном братинском тону рас- прављати учтиво и кротко, никога невређајући ни завдајући. Сваки члан властан е стављати питања што у круг школске радњи спадају, али се ипак по најпре предузима расправљањ на пређашњм збору общим договором изстављњих или од школ- ске власти предложених питања, па тек за овима следују ост- тала, која поедини члан предложи.

Пошто се устмене расправе о питањима школским сврше предузима се читањ писмених саставака, кое учители и ка- тихете за овај збор припреме и њму поднесу. Зарад изра- љивања ових педагогичних саставака треба да пређашњи збор зада најманј едну или две теме, а исто толико питања за израђиванј задае и школска областна власт, то ест консис- тория. Од задатих писмених саставака обвезани су израдити млађи учители барем по едну за сваки збор; временитиј учи- тельи (од 40—50 година) доста е да донесу по едан саставак на годину, а катихете ваљало би да израђују оне саставке,

кои се християнског воспитаваня и предаваня науке християнске, библичне повести, обреда црквених, Апостола и Евангелия и црквеног пояня тичу. Од поднешених писмених саставака, на обште захтеванѣ или на захтеванѣ сачинителя прочитаю се два или највише три у самоме збору, и о њима се води разговор, остали саставци предаю се члановима на разматранѣ, и кои се за особито сходне пронађу, читаю се у идућем збору. На многим местима обичај е осим тога писмене саставке заједно с пресудом збора подносити областной школској власти (консисторији) на прегледанѣ. Најболѣ израђени писмени саставци имаю се путем педагогичних часописа јавности предати.

Осим ових главних предмета, чине се у учительским зборовима предлози и договори о том : како би се имало домаће воспитанѣ дечије у свима разредима народа поправити и у ред довести; шта би имали свештеници, учители и школски старатели чинити да народ у моралности напредује, да му се долазенѣ у храм Божији омили и да се истребе гнусни обичај богомрзке псовке, пиянства, раскош и расипанѣ иманя а да се уместо тих зала уведе лепи побожни и користни обичај.

На збору се чини договор о користном употребленю недельне школе, о заводеню зимњих вечерњих састанака у свакој сеоској школи, где би се младеж лепом пояню учила, с читанѣм добрих књига забављала, и где би свештеници и учители лепе савете и поученија о добром владаню, о чуваню здравља, о разумном обделаваню земљѣ, о благом поступаню с домаћом стоком и др. устмено давати, или из добрих књига о тим предметима велегласно народу читати могли.

Одма чим зборови у живот ступе, ваљало би да се у сваком срезу установи една окружна црквено — школска библиотека за свештенике и учитељѣ. Ова би се библиотека имала основати принесцима црквених и грађанских община, свештеника и учитеља, и имала би стојати у школи главног места у окружию под надзором окружног управителя школског, кои е као што е познато сада духовно лице. За библиотекарка избира збор на годину дана едног учитеља или свештеника из тог места. У библиотеци овой треба да буду сви највретнији духовни списи на србској, славенској и руској езику; најбоља педагогична дела и часописи на србском, хр-

ватском и на другим ъзицима, које учитељи и свештеници округа тог разумеу; врстна дела из србске литературе ваљало би да се и у више истисака за сваку оваку библиотеку набаве.

Осим ове окружне библиотеке, која се што пре завести има, ваљало би да се у збору договоре сви чланови, како би се у сваком месту по една мала школска библиотека за народ завести могла. Познавајући доброту нашега народа уверен сам, да би се он своје предузећу на врло многим местима свесрдно одазвао, само кад би се свештеници учитељи и старешине обштинске заједнички и својски овог велеважног посла прихватили. Из ових местних школских библиотека издавале би се популарне књиге людма и младежи на прочитањ, зими сваке неделѣ а лети сваке друге неделѣ.

Буде л' се у учитељским зборовима о овом предмету својски договарало, и по срећном договору свуда делало, то ћемо у местним школским библиотекама добити едно најлепше и најснажније средство за материјално и морално унапређењ и усређењ нашег доброг, али врло забатаљног и занемареног народа.

Има још врло важних послова, кои се у учитељском збору расправљаю, а међу тима су особито ево ови: о узайном одношењу између свештеника и учитеља, о прибављању већег уважења у очима свог и туђег народа за свештенике и учитељ; о поболшању плате и умножењу доходака учитељвог, о мировини старих и болних учитеља, о подпомагану учитељских удовица; о одхранивању и воспитавању учитељске сирочади, о подизању заклада за учитељску сирочад и за старе учитељ, или предлози о употреблењу постоећих народних заклада на ову свету цѣл. и т. д.

Од велике би користи и то било, кад би сваки учитељ на свршетку школског полгодишта саобштавао збору писмени извештај о стану своѣга разреда или своје школе, изложивши у томе извештају сву своју радњу и назначивши осведочени успех труда и заузимања свог.

Како у зборовима окружни управитељ председава, то би по мишњию гдекоих педагогичних писаца ваљало, да он сваки пут целоме збору саобшти шта, е приликом последњег надзора по школама због окружия недостаточнога и неупутнога

опазно, предлагајући уједно да се збор посаветује, како би се те мане и недостаточности одклонити могле, и шта би се имало чинити зарад бољг напретка деце школске у наукама и у нравном владану. Но да би ово од праве користи бити могло нужно је, да управитељ избегава свако именованѣ места и личности, и да се веома чува од вређања, измевања или јавног понижавања оних особа, у чима је школама ману опазно.

У седницама збора учитељског врло је удесно, да поедини вешти и на то спремни учитељи и свештеници држе предавања из предмета што у народну школу спадају, или којих је знањѣ учитељима нужно. Овакова предавања држе се без деце само у присуству чланова збора.

За предмет онакових предавања узимају се, — осим обичних предмета из народне школе, — црте из црквене историје, животописи знатних црквених св. отаца и учитеља, наука о светим Тайнама, о истиности наше православне цркве, о обредима црквеним и њиховом симболичном значењу, о духовној користи, коју народ добија од уредног и лепог читанја и поњя у цркви и од благочиног понашања и побожног изершивања светих благослужебних послова у храму Божијем и изван овога; — даљѣ популарне лекције из историје педагогичне и србске народне, из познавања отачбине, из земљописа, из природописа и природословља, особито из лучбене науке. Овакова предавања су од велике користи, све ако је дотична наука члановима збора и одпре добро позната; ер њима се предавателѣ вештба у течном предавању, а слушатељи се утврђују у своме знању и понављају га. У место предавања може се употребити и естетично читанѣ из ваљаних поучних књига, и из економије, и животописи славних люди особито учитеља и списатеља.

Сваки овакав састанак треба да служи и на духовно сазидаванѣ свију учестника, с тога се започинѣ свечаном службом Божиом у цркви, или по крайној мери молитвом и химном у славу Бога, од кога нам сва блага долазе, а завршује се такође благодарним славословијем и песмама духовним.

Нађе ли се у дружини вешт појц, тога умоле да одпои коју од тако названих страних стихира, како би јо и остали другови научити могли.

Догоди л' се да се између пређашњег и овог збора кои сучлап збора, или отлични учитељ у вечност преселио, то се чита његов некролог, и другови му се за упокој душе његове у седници Богу моле. Пре него што се збор заврши по обштем договору одређује се дан и место идућега састанка, назначују се предмети за практично предаванѣ у идућем збору, као и теме за израђиванѣ.

После подне, ако место и околности допуштају походе учитељи гимнастичну вештабоницу, где дотични учитељ показује, шта е с своим ђацима радио, или иду у школски врт, да виде у каквом е станю, и да се разговараю о подизању и држаню овакових вртова.

Ако се у месту какове знамените збирке природословне, или исторички споменици, фабрике, радионице, угледни вртови пчелњаци, свиларе или друге какве знаменитости находе, могу учитељи и ове том приликом походити и с њима се упознати, те тако круг знања своих разширивати.

О ученоу писаня и читаня.

II. Писанѣ, познаванѣ писмена и считаванѣ

3. Посебне опазке за писанѣ и читанѣ поединих сугласника.

(Продужетѣ.)

ђ. Овде учитељ има пре свега деци казати, да ће одсада писати нове врсте писмена у горњој и у средњој линији. Писанѣ писмена „ђ“ по такту иде овако; 1.) танак потез до горњѣ линије, 2.) дебео, 3.) савиен 4.) други дебео између средњѣх линија, 5) савијотак на десно, 6). положен потез преко првог дебелог на половини између горњѣх линија.

Считаванѣ. иђ, еђ, ађ, уђ, ођ; љу, ље, љо; ља; ја љу љи. о-ђу до-ђи, љи-лим, де-тиђ, ља-и-ја, нођ, но-ђу, тиђ, пеђ, љи-ра, теђи, сеђи, љуп-ри-ја, ље-ли-ја, љу-та-ти, по-лиђ, ма-љиђ.

к. Писанѣ по такту: 1.) танки, 2.) дебели, 3.) горњи савијотак, 4.) дољни савијотак.

Считаванье. ак, ек, ук, ок; о-ко, ко-ла, ко-са, конь, ка-да, ка-ца, — ки-ка, ру-ка, шко-ла, лек, сек, тек, ток, књи-га, квр-ча, кур-іук, кнез, краљ, кмет, кљун, кључ, ско-чи-ти, то-чак, че-крк, тка-лац, ко-лар, котлар, чкаљ, кру-на, кру-ни-ти ку-ку-ру-зе.

в. Потезови: 1.) танки замотан до горњѣ повуке, 2.) дебели, 3.) савиен на десно, 4.) смотан на лево.

Считаванье. пв, ов, ав, ув, вр, во, ва, ви, ву, вой, вуй; виг, вук, враг, и-ва, во-да, ва-тра, ва-траль, вру-ће, вре-ло, из-вор, су-ва-ча, во-іак, во-іа-ци, жив, жив-ко, ву-на, вре-ћа, ов-ца, и-вер, црв, црк-ва, смок-ва, рот-ква, ру-кав, во-ља, по-вла-чи-ти, вр-шак, вр-ши-ти, о-вре-ћи, ви-тао, мо-то-ви-ло, ви-то-ро-ги во-ло-ви ву-ку плу-гове. Мар-ко о-ре ца-ре-ве дру-мо-ве.

б. Писанье. 1.) округлина, 2.) танак до горе, 3.) савијотак или кврчица на десно.

Считаванѣ. пб, уб, об, аб, іаб; ба, бе, бо, ба-ба, бе-ба, буба, зуб, зу-би, зоб, беч, боб, бол, бос, би-сер, бу-ре, ба-ра, бо-іа, срб, срб-љин, бе-о-град, бу-дим, бор, бач-ка, іаб-лан, зум-бул, бла-го, бди-ти, бде-ни-іе, блед, брв-но, врш-љан, бач-ва, бра-ва, брат, бра-ћа, брег бла-го-слов, Бо-жи-ін по-чи-ва на доб-рой де-ци. бу-ди благ, бла-го оном ко бед-не у-гле-да. и т. д. Овде већ може учитель велики избор речи и реченица за слаганѣ и за писанѣ имати.

ђ. Учитель најпре обавести ученике да ће писати іошт два нова писмена, што се имаю вући од горње до дољне, дакле преко све четири повуке између коих се пише.

Писанѣ по такту: 1.) танки, 2.) дебели, 3.) савиен до горе на средњој линији, 4.) дебели савијотак с' десна до дољне линије, 5.) од дољне на лево замотан, 6.) положен потез преко првог дебелог између горњих повука.

Считаванѣ: пђ, еђ, ађ, уђ; ју, ја, ји, јо; риђ, цеђ, чађ, туђ, — ле-ја ла-ја ту-јин, је-тић, ју-ро си-ји с ђер-ме, до-ји, ју-л, јон, про-ји, ро-је-ни, пре-ђаш-њи грађа, жока, јак, ја-ко-во, ми смо ја-ци. јур, — ју-ра іе ла-ђар у ва-ро-ши ју-ру, ту-је не-ди-рай.

Особито валя сравњивати речи, у којима се находи ђ и ј

и како у писано тако и у читано ових децу за дуго вештати, да ухвате разлику између ова два писма.

ф. Писанѣ: 1.) танки потез до горње повуке; 2.) дебели потез од горњѣ до најдољне; 3.) лево полуколо с' леве стране дебелог потеза међу средњим повукама; 4.) десно полуколо с' десне стране дебелог потеза међу средњим повукама.

Считаванѣ. пф, оф, аф, уф; фи, фе, фа, фа-ла, ка-фа, со-фа, фат, фи-лип, фе-ма, фат-да, фру-ла, фруш-ка го-ра, фу-ру-на, фа-ра-он, фо-рин-та.

х. Писанѣ. Писме ово пише се само међу средњим повукама, али почем се врло много речи могу и без нѣга писати, с тога се може и напоследку овде ставити. Тактира се овако: 1.) дугуљасто десно полуколо с' крајва танѣ а у среди дебело; 2.) успоред до нѣга лево полуколо али да се на среди састави са дебелим потезом деснога полукола.

Считаванѣ: ох, ах, ух, их, о-хо, хоп, а-ха, хсй, хай-де, дух, ду-ха, ду-хо-ви, ваз-дух, ру-хо, ја-ха-ти, хва-ла, хва-ли-ти, хват, хва-та-ти, хи-та-ти, хи-тац, хин-тов, ти-хи, ти-хо-мир.

ц. Писанѣ. Најпре ваља ученицима задати да покушају написати реч: „цеп, цак, цигерица.“ па почем увиде да нису у станю први глас од тих речи једним писменом написати (можда ће гдекоја написати джак или ђеп). онда им ваља казати да имамо јошт један суглас, који се само у неколико србских речи чује а то је глас „џ“. Пише се овако: 1.) танак савијен потез, 2.) дебели потез; 3.) савијен; 4.) други дебели потез; 5.) положени потез испод она два дебела; 6.) коврчица на среди испод оног положеног потеза. — Овде ваља добро ухватити разлику између рукописнога и грађанског ц и џ.

Считаванѣ: џ, оџа, аџ, а-џи-ја, цак, цеп, це-леп, на-цак, су-џук, џин, џин-нић, џи-ге-ри-џа.

(Свршиће се.)

ХП. ТАБЛИЦА

ради науке у рачуну за основне школе.

IV.

•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••
•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••	•••••

Као што су брови од 2 до 10 на таблици II растро-
рени на различите мошне начине, тако су исто овде брови од
11. до 20, по истом оном реду као у II. и иста е она намера.

VIII.

10 + 1	6 + 6	9 + 4	10 + 5	10 + 7
6 и 5	8 и 4	7 и 6	9 и 6	9 и 8
9 и 2	9 и 3*	10 и 4	8 и 7	10 и 8
8 и 3	7 и 5	7 и 7	10 и 6	9 и 9
7 и 4	10 и 3	8 и 6	8 и 8	10 и 9
10 и 2	8 и 5	9 и 5	9 и 7	10 и 10
11 — 1	12 — 6	13 — 4	15 — 5	17 — 7
11 — 5	12 — 4	13 — 6	15 — 6	17 — 8
11 — 2	12 — 3	14 — 4	15 — 7	18 — 8
11 — 3	12 — 5	14 — 7	16 — 6	18 — 9
11 — 4	13 — 3	14 — 6	16 — 8	19 — 9
12 — 2	13 — 5	14 — 5	16 — 7	20 — 10

Ова таблица представља у цифрама садржај таблице IV
у истом реду ; налик на таблицу VI. и II.

IX.

16 — 6	9 и 5	12 — 7	9 и 6	3 и 10
10 и 1	15 — 5	10 и 3	9 и 8	2 и 10
8 и 4	11 — 4	6 и 5	18 — 8	17 — 10
13 — 3	12 — 6	12 — 4	19 — 9	14 — 10
12 — 5	14 — 8	11 — 1	7 и 5	16 — 10
9 и 2	8 — 8	4 и 7	12 — 9	7 и 10
13 — 8	10 и 6	9 и 4	10 и 2	1 и 10
5 и 7	17 — 7	13 — 9	12 — 8	8 и 10
13 — 5	9 и 3	11 — 2	6 и 6	19 — 10
3 и 8	11 — 3	8 и 6	8 и 5	6 и 10

X.

4 и 9	12 — 3	11 — 9	14 — 4	18 — 10
11 — 5	7 и 4	14 — 6	7 и 7	11 — 10
12 — 2	4 и 8	10 и 9	2 и 9	4 и 10
5 и 9	5 и 8	15 — 9	14 — 9	15 — 10
11 — 6	13 — 7	16 — 8	6 и 8	10 и 10
15 — 8	5 и 6	3 и 9	6 и 9	5 и 10
11 — 7	10 и 4	11 — 6	10 и 7	20 — 10
10 и 5	6 и 7	13 — 6	17 — 9	12 — 10
18 — 9	14 — 7	8 и 3	10 и 8	9 и 10
9 и 9	14 — 5	7 и 6	17 — 8	13 — 10

Што е на таблци VIII било по реду, то е на ове обе разбачено преко реда ради болѣг извештбана деце; као оно на табл. VII.

Овде може учитељ много више примера начинити; има их пуно, или их најпре све по реду исписати, а после преко реда. Ово може и за домаће задаће деци давати.

НАРЕДБА

Високог бр. угар. наместничког Савета

од 30. Марта о. г. Бр. 12,498.

ради девојчких школа управљна на све епархијалне власти православне цркве у Угарској.

Опажа се да е у мешовитим по полу школама брой ученица што школу полазе тако мален, да ни 5% неизноси од

број девојчица за школу способних, дочим у местима где постоје одделјне девојачке школе, и где ове под брижљивим надзором стоје, број учећих се девојчица ако и није сасвим раван броју мушке деце што у школу иду, ипак овоме врло наблизо стоји.

Но не само та околност него и благодетност и разлика у обучавању и воспитавању једне и друге деце по полу и одређењу, строго изискују, да се у оним општинама, у којима се налазе основне школе од више разреда, један разред за мушку а други за женску децу преустроити има; у осталим пак општинама, у којима се само по једна једнокласна школа налази, — у колико материјално стање не би допуштало нову девојачку школу подићи, — имају се мушка деца од женске по скамјама одделити.

Да би девојачка школа могла своје одређење поле одговарати неопходно нужно је, да се у њој прилика даде девојчицама, осим обичних и редовних предмета, научити и извештјавати се у женским ручним пословима под руководством искусне и осведочено способне учитељке; такође је нужно, да се у школи науче девојчице основима домоводства, као обрађивању врта и особито радњи око поврћа, одрживању домаће животице и другим ове врсте пословима. Тога ради особито би се желити имало, да се уз постојеће девојачке школе, — у Футогу, Товаришеву, Деспот Ст. Ивану, Сомбору, Суботици, Сентомашу, Сенти, у Стапари, Меленци и Кумани, у Вранјеву, Вршцу и т. д. — а по могућству и уз све оне девојачке школе, што ће се овом приликом завести, учитељке женских послова намеће.

На основу овога позива се епархијална власт, да се изволи за извршење ове наредбе, — узевши у помоћ и грађанску власт, — својски заузети, и тим урадити да нормативна правила, која о овом предмету постоје, и у православно источним школама у живот ступе.

Школке вести.

ПРЕДАВАЊА ЗА УГЛЕД НА ПРВОМ УЧИТЕЛСКОМ

ЗБОРУ У СОМБОРУ. По узајном договору учитеља сомборског србског главног народног училишта изволио е окружни школски управитељ у Сомбору Пречастни гд. протоџреј Ђорђе Бранковић одобрити, да се на првом окружном учительском збору, што ће се у Сомбору на почетку овогодишњих школских Ферия држати, предавањѣ за углед из ових предмета држи.

1. Ђдна лекција о приправљању за читанѣ и писанѣ, или о ручном и умном приуговљавању за науку писаня и читаня, у свези с науком гледаня.

Затим ученѣ првог сугласника с показиванѣм како се овај спая и считава са свима самогласима.

2. Ученѣ молитве пред спавањѣм, као образац како се имаю молитве у првом основном разреду учити и разяшњавати.

3. Ученѣ рачуна у простору од 10—20. с упутством за употребленѣ рачунальке.

4. Предавањѣ предмета из Читанке на брою 17, под насловом „Избављѣни калфа путник.“ За углед, како се има поступати с предавањѣм приповедака у трећем основном разреду.

5. Катихизованѣ еднога члана Символа вѣре, са ученицима III и IV разреда.

6. Псалом 111. „Блаженѣ мужъ бояйся Господа.“

7. Поступак при предавању диктажда и доведенѣ у свезу.

8. Ђдна лекција из рачуна (о множењу) старим ученицима.

9. Описанье „Краве,“ као увод у предавањѣ броя 52. из II. читанке.

10. Ђдна лекција из земљописа и една из србског езикословья.

Предавањѣ из науке християнске држаће преч. Г. Симеон Костић катихет главне школе сомборске, остала држаће Г. Г. учитељи главне школе сомборске. Могу из ових предмета и други од Г. Г. учитеља, кои хтели буду, предаваня држати. С' тога е, како чуемо, Гд. окружни управитељ све учитељѣ Сомборског округа позвао, да се зе угледно предавањѣ горњих предмета приправе. Дан, кад ће се збор држати, доцниѣ ће се одредити. Ако се неби сви гореизложени предмети на првом збору свршити могли, то ће се онда засада предузети само најнуждѣни, а то су они под 1. 3. 4. 5, и 8.

РАВНОПРАВНОСТ ЁЗИКА У ЧЕСКИМ ШКОЛАМА.

Његово величаство премилостиви Цар и Господар наш издао е у почетку ове године закон, коим се у краљѣвини Ческой оба земаљска езика, чески и немачки, проглашую за равноправне у основним и средњим школама. У свакој јавној основној школи краљѣвине Ческе език обучавања има од сада бити само едан од та два езика. У четвероразредним главним основним школама, по жељѣ оних кои школу издржаваю, може се учити и други земаљски език, али се ово ученѣ

сме тек у трећем основном разреду започети и има се у ванредним необлигатним часовима извршивати. У оних гимназијама и реалкама, у којима се науке на чешком језику предају, немачки је језик облигатан предмет учења, а тако је и чешки у немачким реалкама и гимназијама. Где постоји једна гимназија, а долази у њу много ученика, који нису кадри разумети и примати науке на језику којим се у том заводу предаје, тамо се има или у месту или у околини подгимназија другог земаљског језика установити, или се имају одвојена одељења са учењем на том језику отворити. Та одељења започинју се са најнижим разредом а несмеју се даље од подгимназије простирати. Постојећи закони о обучавању, у колико су овом закону противни, постављају се изван снаге. —

ВОСПИТАЛИШТЕ ЗА СИРОТЕ ДЕВОЈЧИЦЕ. Добростворно друштво мађарских госпођа у Пешти основало је воспиталиште за женску децу, које је смештено у сопственој кући друштва тог иза грађанског стрелишта. Воспиталиште ово отворено је у среду 25. Маја, и првих дана дозвољено је свакоме приступ да може видети намештај и упознати се са уредбама завода и с начином воспитавања ове деце. У другим земљама има овакових завода много. Када ће доћи време, да се и код нас Срба јави воспиталишта и одржалишта за сиротну децу подижу?

ПРИЛОГ НА ФОНД ШКОЛСКОГ ЛИСТА. У Стапару на летњи Никољ дан у јутру ношена је Литија на водицу, где је тамошњи Госп. катихет Ј. Поповић службу Божију служио а деци школска путем и у капели умилно појеху духовне песме. После службе родители деци и сеоске старешине припремили деци лепо ујину и проведоше с њима у слободной природи тај цели дан. Том приликом скупљено је на фонд Школ. Листа 2 фор. 52 нов. а осим тога старатељ школски Лазар Божин поклонито је на исти фонд 1 фор. — Сума ова предана је 2. Јунија уредништву овога Листа.

ПОКЛОН ШКОЛАМА. Високопречисти Господин Теофан Живковић архимандрит Бездински изволио је писмом од 1. Јунија о. г. наредити, да се од сада један истисак Школског Листа као његов дар шаље србској девојачкој школи у Карловце, а други једној сиромашкој школи. Благодарени на овом родољубивом дару јављамо, да ће се жељом Високопреч. Гд. дароватеља одма задоста учинити, и да ће се други његов поклон србској општинској школи у Чобанцу код Будима шилјати.

УПРАЗЊНО УЧИТЕЛСКО МЕСТО. Оставком г. учитеља Милоша Симића упразњено је учитељско место у школи Буковачкој у

Собору. За заступника учитељског у тој школи постављѣи е од пречасне Консисто́рије Бачке г. Стефан Милашиновић бивши учитељ Островски. Стечай ће се на ово место скорим отворити,

Јавна Кореспонденција.

Избраној Обштини села Хеђеша у Банату. Пошто сте осам бровва Школ. Листа и 4 бр. Пријетеля примили, послали сте нам девети број Школ. Листа натраг, изјављујући у немачки на писаном писму да неможете Листа за своју школу држати. По том имате за прво полгодје платити 2 Фор. а. вр. Чудо нам е да у ово време чисто србска обштина уреднику Србског Листа на туђем езику званично пише са немачким подписом кнеза србина. Ил' е то можда одговор на чланак „Народна школа и туђи езици“ за кои нам неки сународници јако замерају, а то баш служи за најяснији доказ да смо праву истину рекли и да смо једино пред очина имали благо србског народа и његове будућности.

Г. Милану Бошњак у привременом учитељу у Буламиру. Пошто сте 9 бровва Листа и 4 броја Пријетеля примили, а тек осми број сав упрљан вратили, дужни сте за прво полгодје 2 Фор. платити; ер ко први број Листа прими и разреже, тим е обвезан докле Лист држати, док за примљѣне бровве неплати. — Ово исто нека служи за одговор оним светског и свештеничког станја люда у народу нашем, кои на велику штету овог уредништва 3. и 4. или и 9. број Листа вратише с изјавом да им Лист не треба.

Лански предплатници, кои су право имали до 1 Априла ове године Шк. Лист примати (продужено):

Срб. Школе у Сараволи, Ђали, Сенпетру, Кларии, Чакову Итебею, Боки, Диняшу и Семартону, учитељи: Илић у Ђали, Давидовић и Јанковић у Мокрину, Люб. Марковић у Нимегу, Лазић у Јасенову, Пантелић у Бел. Бркви, Поповић у Кусићу, Младеновић у Кручици, Јос. Марковић у Лексовци, Величковић у Елемиру, и Косанић у Бечкереку; Г. Г. Сава Павишевић протосињел у Вршцу; Лазар Поповић пар. у Мокрину, Јов. Бакаловић парох у Бечкереку. У Новом Беччею Дион. Павловић наместник, Азуцки парох, Луцић учитељ, Миросављѣвић кожухар и Живковић сапуница. — Войновић парох у Чакову; Путић уч. у Диняшу; Лазар Поповић, Димитрије Поповић учитељи у Тумашевцу, Рогожарски уч. у Ковину, Максимовић уч. у Старчеву. Високородни П. Бигга ц. кр. полковник; касина у Панчеву; Гимназија у Ср. Карловци; Јов. Ћучић уч. у войки, Мил. Видаковић учитељ у Крићшевци; Др. Милош Радойчић физик у Земуу. Срб. Школе у Земуу код св. Николаја, код Рожд. Богородице и у горњој вароши; Јов. Поповић пар. у Јакову. Преч. Герман Ангелић архим. у Гргетегу, два ексемилара; Школе у Јазку, Вогию,

и Гргуревци; Манастир Раваница и Данил Петровић игуман; Мајор Милекић и прота Милутиновић у Митровици. Учитељи: Мирковић у Лежмиру, Јефта ненадовић у Руми, Станковић у Капелни, Бугарски у Шимуновци, Крстић у Перхову, Предин у Самошу и Радоњић у Ст. Молдави — Предплатници из Србије Г. Г. Архимандрит Т. Мраовић Др. Богољуб Ђорђевић, Др. Н. Крстић, професор Ђура Даничић и Срб. Читалиште у Београду; Јов. Миловановић и Сава Павловић богослвци IV године у Београду. Преосвештени Владика Шабачки Гаврил; Ст. Лазић и Дим. Дукић учитељи у Шабцу, Читалишта у Пожаревцу и Крагуевцу.

Г. Данило Орел учитељ у Шабцу, и Равнатељство славног учитељишта у Ђакову имаю за ланьску предплату од 3 фр. примати Шк. Лист до конца овог месеца.

Лане су предплатили за Школ. Лист са 4 фр, и по томе имаю право примати га ове године до последнѣг Септембра, ови: Г. Г. Јов, Димовић учитељ у Трсту. Србска школа у Карлстату, Стефан Обрадовић парох у Шиклошу, Обшгина Болман, Јован Дјинић учитељ у Тусли пр. Раввосело, Макса Луданѣ вел. судачу у срб. Ковину, Лазар Цвеић вел. фишчал у вршцу, Србска читаоница у Чалми, Риста Николић богосл. II разр. у Београду, Княжеска библиотека у Београду, Ђорђе Угриновић учитељ у Неготину, Михаил Атанацковић у Неготину, Совра Поповић учитељ у Чанаду. Госпођа Анка Дамјановић у Београду.

Овим се завршуе попис свию ланьских предплатника којима смо имали и којима јошт имамо оддуживати.

 Почем се с концем овога месеца прво полгодие Школскога Листа навршуе, то се учтиво позиваю сви, кои Лист овај примаю, а досада за нѣга платили нису, да предплату најдалѣ до 23. Јунѣ пошлю, ер иначе нисам у станю идући брой издати, почем сам сав за Школски Лист примлѣни новац, на штампанѣ досад изишавших бровва издао. Да се неби двапут пошта плаћала, то молим, да сваки коме е можно, овом приликом и предплату за друго полгодие пошлѣ. Они пак, кои неби хтели далѣ Лист држати, нека ми на сваки начин до горнѣга рока дуг за прво полгодие пошлю, и том приликом нека ме известе, есу ли ради далѣ Листа држати или нису, да се зна коме ће се лист шилати.

Уредник.

Издае и уређуе Никола Ђ. Вукићевић.

Брзотиском Андрије Вагнера и друга.